

מצות חליצה פרק שנים עשר יבמות קה.

מסורת הש"ס

רקקה ולא חללה ולא קראה חליטה פסולה. ופוסלתה על האחין כדמפרש ואילן: אין כאן בית מיוחד. ואפי' מייבום לא פסלה: למאן. כלומר למאי הלכתא תני פסולה: אילימא. דלא משתריא בה לעלמא פשיטא: אלא לאו לאשמועינן דאפסלה מאחין. דקיי"ל במסכת

גִּטְיִין (דף כד:) כל מקום ששני חליצה פסולה פסולה ופוסלת על האחין גם פסול פסול ופוסל מן הכהונה: מאי שנה ריקקה. דפסלה: ומאי שנה קריאה. דלא פסלה דקמני לין כאן בית מיהושע הואיל ומתרייה לן דלדידה לא קא מעביד: קרייה. בין קודם חליצה מאן יבמי בין לאחר חליצה ככה יעשה אי גמי אמרינן תמיבס לא מיחלפא לאנשי בחלוזה דלמי למימר הך בחר חליצה אמייבס דאמרי הך קרייה דמקמי חליצה הואי אבל ריקקה דליתא אלא בחר חליצה מיחלפא לאנשי ויאמרו הך מדרקקה ודאי חלה לה בירשא ואפילו הכי הדרה ומתייבמת ואמי לנמישי חלוזה לאחין: ושרי לה סיגרא. כלומר פטור ושלחנה מבית דין: אמרי ריקקה קמייחא לית בה משא. ולא פסלה מאחין ומאן דחוי דמתייבמה סבר ריקקה בחר חליצה הואי כי אורחיה ושרינן חלוזה לאחין: מהו שפחלוך. בשיניה: יבמה שרקקה דם מהו. מי הוא חליצה מעלייתא: אבל אגיד גו'. מקרא הוא דגידול שחללך אמר לו אגיד כך את כל הגנור בשמים ורשום בכזה והוא אמת מכלל דאיכא בשמים כתב דליו אמת בתמיה: מי כתיב וירקה רוק. דליהוי משמע דלא יאה שם אלא רוק וירקה סתמא כתיב ואפילו רוק וד"א והכא גמי אי אפשר בלא נחשוני רוק: בכתב אמת. שפסד'ה מאמחמו ומההימנו ואינו חורר ונחטלו: (ו) אחר

(א) ספרי פרשת כי תנא,
(ב) [לקמן קו: סנהדרין
מט: א] ר"ה יח, (ד) [שם
יח. ע"ש], (ה) לעיל מט:
(ו) נדה נו, (ז) [שי"ך לעיל
במשנה קד: א], (ח) [וע"ע
חוספות חולין כ. ד"ה לא],
(ט) [וע"ע חוס' ר"ה יח.
וחוס' בכורות כו. ד"ה
רבה],

תורה אור השלם

1. וְנִשְׁכַּח יִבְמֹתָיו אֵלָיו
לְעֵינֵי הַחוּשִׁים הַלּוֹחֶצֶה
לֵבָב מִעַל רִגְלוֹ וְלֵבָב
בְּמִיּוֹ וְנִתְּנָה אִמְרָה
כִּבְּה יַעֲשֶׂה אִישׁ אֶשֶׁר
לֵבָב יִכְבֶּה אֶת בֵּית אִתּוֹ.
דְּבָרִים ט ט
2. כָּכָה אָגִיד לָךְ ט
וְהָרָשָׁם מְבַכֵּה אִמָּת וְאֵין
אֶחָד מִתְּחוּק עִמִּי עַל
אֵלֶּה בִּי אֵם מִכָּאֵל
שָׂרָם: רִנְיָא ל ט
3. וְלֹכֵן נִשְׁכַּחְתִּי לִבִּית
עַל אֵם וְתִפְרַח עַל בֵּית
עַל בִּבּוֹב וּבִמְנוּחָה עַד
עוֹלָם: שְׁמוּאֵל א ג ד
4. וְאִשׁ אֵל אֲבִירָתָךְ כִּי
מִעֵם מוֹבִיחַ לְכָלֹת אֵת
עֵינֶיךָ לְאִרְיָאֵת אֵת נִפְשֶׁךָ
עַל מִרְבֵּית בִּיטָר וְיִמּוּתוֹ
אֲנִישִׁי: שְׁמוּאֵל א ג ד
5. כִּי אֵם תִּכְסֵּי בְּכֶךָ
וְתִרְבִּי בִּי בֵּיתִי בְּכֶתֶם
עֵנֶךָ לָקֵץ יָאֵם אֲדִינִי
אֲלֵהֶם: יִרְמְיָהוּ ב כב
6. בִּי אֵם גְּדוֹל שְׁכֵם
וְאֵלֵהֶם קָרִיבִים אֲלֵי
בִּי אֲלֵהֶם כָּכָה קָרְאוּ
אֵלָיו: דְּבָרִים ד ו
7. דְּרִשׁוּ יִי הַבְּרִיאָה
קָרְאוּ בְּדִחוּתָהּ קְרוּב:
יִשְׁעִיהוּ נ ה
8. וְאִמָּת אֵל שְׁמוּאֵל
דְּבָרָם אֵלָיו קָרְאוּ
אִישׁ בִּי יִדְּהָ וְכַ מִּבְּשׁוּ
זָבִי קָטָה הוּא:
וּיְקָרָה ט ב

גליון הש"ס

גמ' לוי נפק לקרייתא.
כעין זה עירובין דף כח
ע"ב:

הנהגות הב"ח

(א) גמ' ככה יעשה כל דבר שהוא: (ב) שם מי ההיא יבמה לאחתי לקמיה דרבי אמי: (ג) שם יוחדי אמת: (ד) רש"י "נ"צ ס"א אמר גרסינן. נ"צ ס"א אמר רבה גרסין" ול"ג אמר רבא: (ה) תוס' ד"ה רבא וכו' מר הא תורה איכא הא גמילות:

מוסף רש"י

רבה ואבני מדבית עלי
קאתו. אבני ורנא מדבית
עלי קאתו, כך שמעתי,
ובשמיטת חולין פרק הירוש
(קלג). אשכחן דרנא לאו
כהן הוה, ושמן אמו מבית
עלי היתה, ויהי גורסין דבר
ואבני ומפרשי לה דברא דבר
נחמני (ר"ה יח). יבול
יהא דם הירוצא מפיו.
של זב יהא נדון כרוק, ודס
היולא מפני אמונה יאה נדון
מפני (נדנ ג).

וְכִבְּהָ יַעֲשֶׂה דָבָר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה מַעֲבָה. וְאִם וְלֹא־מִן הַיָּד (סנהדרין 97 סה:) דַּעֲקִימָת פִּיּו הוּא מַעֲשֶׂה הַיָּד מִמַּעֲטִינָן קְרִיָּאָה וְיִזְלֵל דְּמִ"מ מַעֲשֶׂה גְרוּעַ הוּא יוֹסֵת מִרְקִיקָה אִי נִמְי לֹא דְמִי לְמַנְהִיג בְּקוֹל שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה גְדוֹל: **לֹאֲחִיץ פְּסוּלָה**. מִשְׁמַע שְׁפוֹסָלָה לֹאֲחִיץ

(6) רקקה ולא קראה חליצתה כשירה "רקקה
 ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה
 בקראה ולא רקקה ולא חלצה אין כאן בית
 מיתחוש מני אילימא רבי אליעזר חלצה ולא
 רקקה ולא קראה חליצתה כשירה והא אמר
 רבי אליעזר יבכה יעשה (6) דבר שהוא
 מעשה מעכב אלא פשיטא רבי עקיבא וקתני
 רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה
 למאן אילימא לעלמא פשיטא מי הויא חליצה
 דאישתריא לעלמא אלא לאו לאחין שמע
 מינה ולר"ע מאי שנא רקיקה ומאי שנא
 קרייה קרייה דאיתא בין בתחלה בין בסוף
 לא מיתחלפא ליה רקיקה דבתחלה ליתא
 ולבסוף איתא מיתחלפא ליה ואתו למישרי
 חלוצה לאחין ואיכא דאמרי הכי שלחו ליה
 ייבמה שרקקה תחלוץ ואינה צריכה לרוק
 פעם אחרת כי ההיא (6) דאתיא לקמיה דרבי
 אמי הוה יתיב רבי אבא בר ממל קמיה רקקה
 מקמי דתחלוץ אמר ליה רבי אמי חלוץ לה
 ושרי לה תיגרא אמר ליה ר' אבא והא בעינן
 מירק הוא רקקה לה ותירוק ומה בכך גנפיק
 מיניה חורבא דאי אמרת תיהדר ותירוק
 אמרי רקיקה קמייתא לית בה מששא ואתי
 למישרי חלוצה לאחין והא בעינן כסדרן
 כסדרן לא מעכבא הוא סבר דחויי קא מדחי
 ליה נפק דק ואשכח דתניא (6) בין שהקדים
 חליצה לרקיקה בין שהקדים רקיקה לחליצה
 מה שעשה עשוי (6) לוי נפק לקרייתא בעו
 מינה גידמת מהו שתחלוץ יבמה שרקקה
 דם מהו אבא אגיד לך את הרשום בכתב
 אמת מכלל דאיכא כתב שאינו אמת לא
 הוה בדיה אתא שאל בי מדרשא אמרו
 ליה ימי כתיב וחלצה ביד ומי כתיב וירקה
 אבא אגיד לך הרשום בכתב אמת וכי
 יוש כתב שאינו אמת לא קשיא (6) כאן בגזר
 דין שיש עמו שבועה כאן בגזר דין שאין
 עמו שבועה דרוב שמואל בר אמי דאמר
 ונותן מגין לגזר דין שיש עמו שבועה שאינו
 עלי אם יתכפר עון בית עלי בזבח ובמנחה

(גיטין 97 דף:) כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה אינה פוסלת על האמין הכא דייק מדלא קמיין אין כאן בית מיהוש ודלא כפי' הקוטרס דפירש דאמיא כמ"ד כל מקום ששנו חכמים חליצה פסולה פוסלת דא"כ בלא שום דיוק הוה מצי לאוקומי כוותיה: **ב"י** בתיב והוציא בידו והא דקאמר בירושלמי שחולטו בימין למנהו בעלמא אכל עירובא ליכא א:

רַבָּא ואב"י מדבית ע"י קאתו.
 רבה גרס דרבא לא הוה
 כהן כדאמר צפ' הזרוע (חולין קנב.
 וט) דאמר ליה לשמעיה זכי לי
 מתנתא אבל רבה היה כהן דאמר
 צפרק עד כמה (בכורות ט.) רבה צטיל

עין משפט
נר מצוה

כב א מ״י פ״ד מלהל
 יום הללה יז סמו
 עקין כז ט״ו ט״ו
 סמו קט ט״ו ט״ו
כג ב מ״י ש ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו
כד ג מ״י ש ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו
כה ד מ״י ש ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו
כו ה מ״י ש ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו
כז ו מ״י ש ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו
כח ז מ״י ש ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו
כט ח מ״י ש ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו
ע ט מ״י פ״א מלהל
 משה משה משה
קא ט״ו ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו ט״ו
כג ט״ו ט״ו ט״ו
 ט״ו ט״ו ט״ו

תוספות ישנים

[illegible]

(א) וכ"ה צירושלמי כאן הלכה
ו' דלוי בעממו השיב כן לפני
רבי ע"ש.

תוס' חד מקמאי

תניא חלצה ולא רקקה
ולא קראה חליצתה כשרה
רקקה ולא חלצה ולא
קראה חליצתה פסולה
קראה ולא רקקה ולא
חלצה אין כאן בית
מיחוש. מני אילימא ר"א
חלצה ולא קראה ולא
רקקה [חליצתה] כשרה
הא ר' אליעזר אומר כל

עד עולם אמר רבה בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר הוא בדברי תורה אביי אמר בזבח ובמנחה אינו מתכפר אבל מתכפר בגמילות חסדים רבה ואביי מדבית עלי קאתו רבה דעסק בתורה חיה ארבעין שנין אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים חיה שיתין שנין ת"ר משפחה אחת היתה בירושלים שהיו מתים כבן שמנה עשרה שנה באו והודיעו את רבן יוחנן בן זכאי אמר להם שמא ממשפחת עלי אתם שגא' ויכל מרבית ביתך ימותו אנשים לכו ועסקו בתורה ותחיו הלכו ועסקו בתורה וחיו והיו קורין אותן משפחת יוחנן על שמו אמר רב שמואל בר אבניא אמר רב מנין לגזר דין של צבור שאינו נחתם אינו נחתם והא כתיב 'כי אם תכבסי' בנתר ותרבי לך בורית נחתם עונך לפני אלא מנין שאפי' נחתם מתקדע שנאמר 'מי כה' אלהינו בכל קראנו אליו והכתיב 'דרשו ה' בהמצאו' ללא קשיא הא ביחיד הא בציבור ^ו יחיד אימת אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב אלא עשרה רום שכי' ר"ה ליוה"כ שלחו ליה לאבוב דשמואל הייבמה שרקקה דם רב נחמץ לפי שהי אפשר לרם בלא צחצוח מים מיתבי ^ז יכול יהא ^ח דם היוצא מפיו וכפי האמה טמא ת"ל ^ט ובו טמא ואין דם היוצא מפיו ומפי האמה טמא אלא טהור ל"ק ^י כאן במוצצת כאן בשותת: חרש שנחלץ וכו':

אמר

דבר [שהוא] מעשה מעכב (פסולה). אלא שיטת ר"ע וקתני רקקה ולא חלצה ולא קראה חליצתה פסולה לעלמא ומפסלת לאחים איילב דר"ע נמי רקקה ולא חלצה ולא קראה פסולה לאחים והכי נמי שלחנה לאבא ושמואל יבמה שחלצה תתרוץ ואגמ בריקקה ליהודא פסולה לאחים אלמא כל יבמה יכולה לפסול עצמה מן האחים אם תרוק בפני אחד מהם. וא"כ קשיא אה דאמר לעיל יבמה שנולדה בין האחים כשהם לתייבב ואין תושיבם מפני חלצה לאחד מהם ואז אתא ליתני שמא קתני שמא אחד מהם לכך אין קראו שאין הרקקה פוסלת מן האחים אלא כשהיא לפני ב"ד ולא נמי ריקקה לחליצה אחריה אין דרכה לחלוץ לאחד מן האחים וכיון חלצה אפי' שלא לפני ב"ד כן פוסלת מן האחים להכי אמר איך חלצה לאחד מן האחים כשעמל לא חזין אה חזין קיישינן שמא בונה אבא ריקקה שדרכה להיות ורקקה כל יום אין הריקקה פוסלת מן האחים אלא ב"ד וכן נראה בפשי"י לן שהיבמה שהלצה לפני ב"ד תתרוץ אלמא בפני ב"ד אלא לפני ב"ד אלא פסלה: ולין פנפ לקיימהו מפני מניה יבמה נדבת מלו שהתקן. ורקקה דם מלו לא היה כדיה אתא ששיל

מ"א: מדרש א"ל מי יצאיו ושלחנה לאבא דשמואל שרקה דם תתחולץ מי שרא"י בדם בלא חצוצווי וכו' מיתבי כולא יבמה וכו' ויהוצא מפיו יבמה האמה שלו טמא [תלין] ורקקה דם אהוה טמא ואז היה יוצאם מיהו (מטמא) ומפי האמה (א"ל) טמא אלא שחור וא"י א"ל חצוצווי ורקקה אמאי [ומשני]ן ל"ק כאן במוצעא בלא בשותות. מי (ב"ר) (שוחת) אפשר ליה חצוצווי ורקקה ורוביה רוק ליתחלליה ומי יוציבי חליצתה כשהיה כדא' גבי מדרשא עליו מי תביח ורוביה וכו' ומתני' נמי הכי משמע אדאצטריך שרקה למעוטי דם יהוצא מפיו אלמא אי לא מעוטי שרקה דא' בכלל כי ירוק הוב כשהיה דא' ורקקה לאח' מנתחין בשותות והראב"ד כתב

שרקתא קמייתא מדרש שרקה במקום חליצה דסגי בכי אלא בשותות ואה שמעתא ברייתא דהכי חצוצווי חליצה שרקה שאל במקום חליצה לפסולת מן האחים דא' איכא חצוצווי חליצה ורקקה דא' דמפסל כיה דגוריה מן האחים מעברא משום שרקה דבתה חליצה. אבל לית בה חצוצווי ורקקה אלא פסולה לא גוריה בה מדר דגרי' כפי' כל דעני כהנינו שמואל כל שטול [פסול] ופסול חליצה פסולה פסולה פסולה ופסולתה מן האחים מעברא